

Gent gran al volant

Estudi RACC sobre l'envelliment i conducció a Catalunya

Maig 2013

Context

L'envelliment demogràfic i les seves repercussions en l'àmbit de la mobilitat

Conductors i vehicles

Perfil sociodemogràfic de la gent gran amb permís de conduir
Els conductors no actius
Característiques i percepció dels seus vehicles

L'exercici de la conducció

Ús quotidià i zones de conducció
Freqüència i intensitat dels desplaçaments
Seguretat viària

Hàbits, entorn i expectatives de conducció

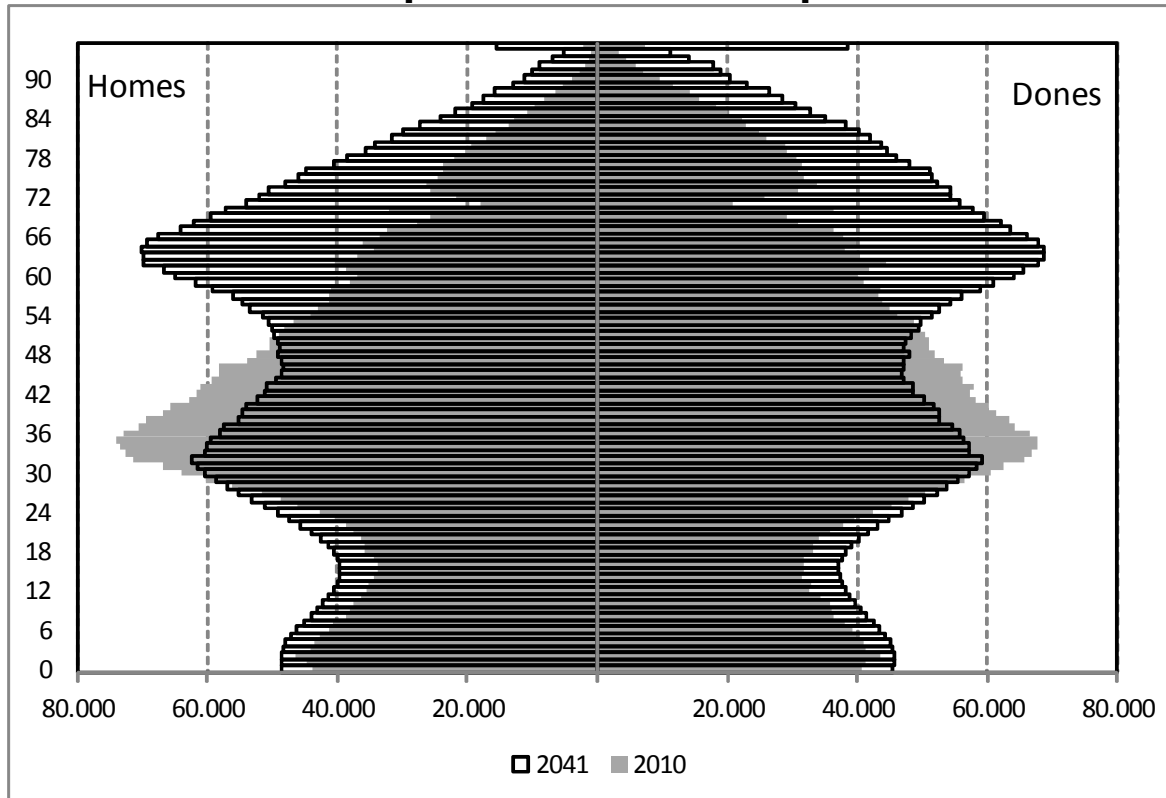
Satisfacció en la conducció
La conducció en la vida diària: hàbits i percepció de l'entorn de circulació
Expectatives de futur

Consells i recomanacions RACC

L'envelliment demogràfic

Aspectes quantitius

Estructura de la població catalana per edat i sexe

Font: Institut d'Estadística de Catalunya

Tres processos que contribueixen a l'augment del pes relatiu de la gent gran a Catalunya:

- L'arribada a edats avançades de generacions més nombroses
- Els avanços en longevitat
- El descens de la natalitat

L'any 2041 Catalunya tindrà 2,37 milions de persones més grans de 65 anys (uns 400 mil de 85 i més anys). El pes relatiu de la gent gran augmentarà quasi en 10 punts percentuals, del 17,0 % de 2011 al 26,6 % de 2041.

La vellesa que ve

La tercera edat en els països desenvolupats es viu cada cop més d'una manera **més activa**, amb una **creixent igualtat en els rols de gènere** i amb **majors necessitats de mobilitat** relacionades tant amb la satisfacció de necessitats bàsiques com amb una creixent demanda de serveis, oci, cultura i relacions socials.

A Catalunya l'esperança de vida als 65 anys és d'aproximadament 20 anys més. Complir els 65 anys no significa un canvi radical i immediat en els estils de vida i en la mobilitat quotidiana

Els 65 anys estan lluny de ser el llindar per deixar de conduir

L'objectiu principal de l'estudi és analitzar el col·lectiu de gent gran amb permís de conduir superant la perspectiva del succés (accidentalitat, vulnerabilitat...) i aprofundint en el context (entorn de circulació, paper en els estils de vida...)

- ❖ **1.000 entrevistes estratificades per sexe i edat segons les dades per Catalunya del *Censo de Conductores de la DGT***

Persones entrevistades per sexe i edat

	65-69	70-74	75 i més	Total
Home	304	213	314	831
Dona	98	25	46	169
Total	402	238	360	1.000
Home	30,4%	21,3%	31,4%	83,1%
Dona	9,8%	2,5%	4,6%	16,9%
Total	40,2%	23,8%	36,0%	100,0%

***Gent gran i conducció* és l'estudi més extens realitzat fins ara sobre conductors i conductores més grans de 65 anys a Catalunya i Espanya. Varen ser entrevistades 1.000 persones amb possessió de permís de conduir, de les quals el 71% continuaven conduint.**

Estructura general del qüestionari

- Característiques sociodemogràfiques i conducció activa
- El vehicle
- L'ús del vehicle
- Capacitats i hàbits
- Percepció de la conducció i de l'entorn
- Accidentalitat i normes de circulació
- Perspectives de conducció

**Gent gran que
condueix**

RACC

Gent gran i conducció

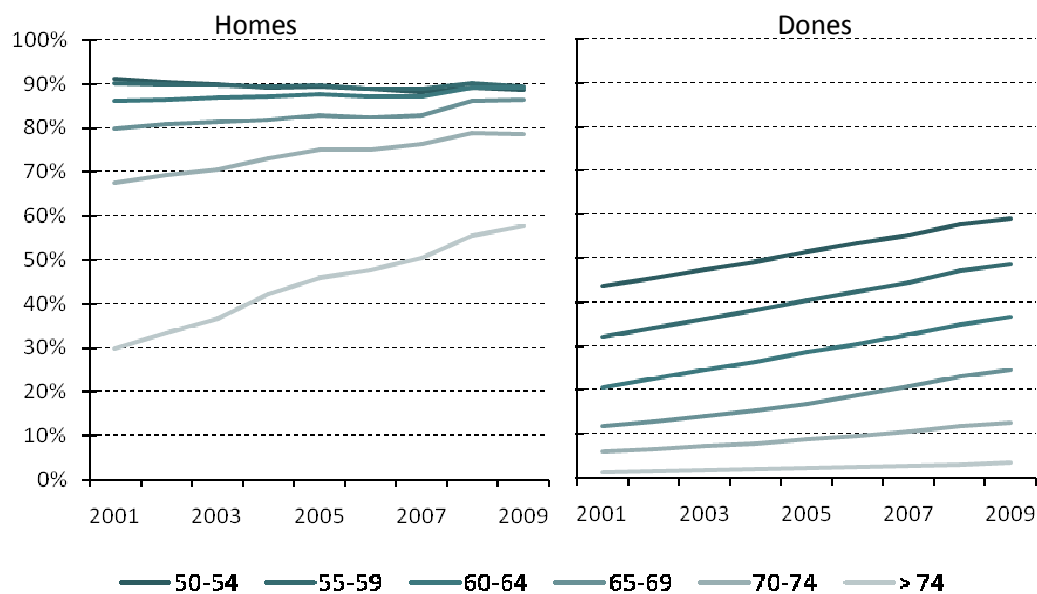
Conductors i vehicles

Xifres actuals i projecció futura

- Les persones grans amb permís de conduir han augmentat en un milió entre 2001 i 2011.
- La projecció indica que a Espanya passarem de 3,2 milions de conductors més grans de 65 anys el 2011 (2,6 Homes i 0,6 Dones) a 6,1 milions l'any 2030 (4,0 Homes i 2,1 Dones).

Evolució de la proporció de persones amb permís de conduir

Font: elaboració a partir del Cens de Conductors de la DGT

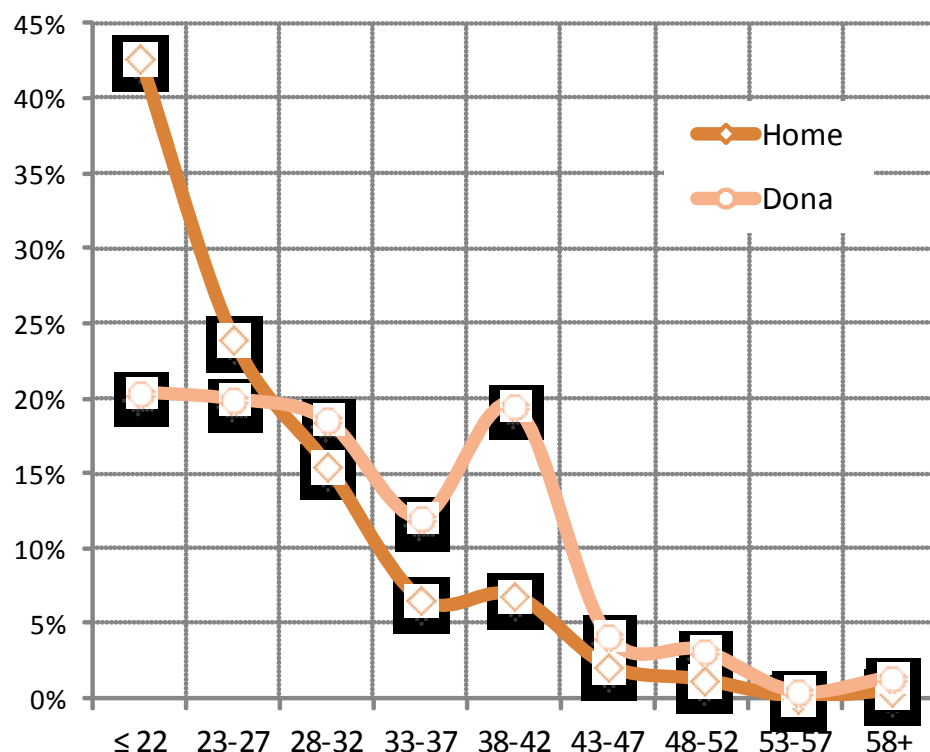
Estimació futura en milers

	2011	2020	2030
Homes	2.590	3.041	3.958
Dones	576	1.112	2.135
Total	3.166	4.153	6.092

Font: elaboració a partir del Cens de conductors DGT i de les Projeccions de la Població espanyola de l'INE

Edat d'obtenció del permís de conduir

Distribució relativa de l'edat d'obtenció del permís

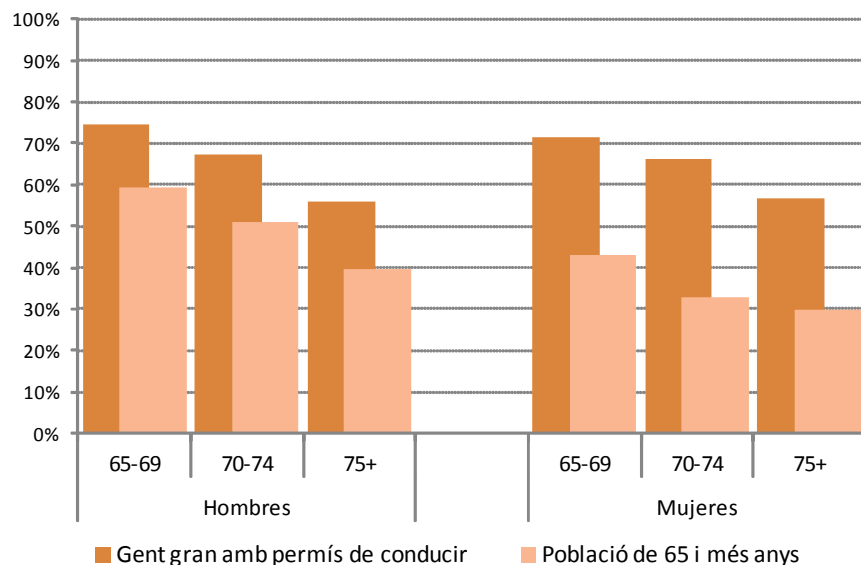
- L'edat mitjana d'obtenció del permís de conduir és de 25,9 anys en els homes i de 31,5 anys en les dones. Aquesta diferència està relacionada amb el context socioeconòmic i amb l'evolució dels rols de gènere durant la segona meitat del segle XX.

- De mitjana, els entrevistats que tenen de 65 a 69 anys van obtenir el permís als 25 anys, els de 70 a 74 als 27 anys, i els de 75 i més anys quan tenien 29 anys.

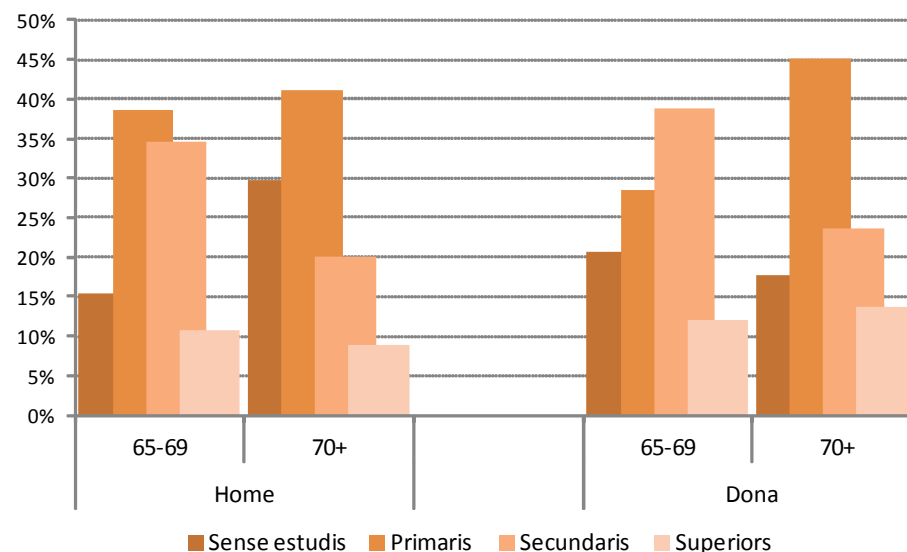
- En l'actualitat, de mitjana d'edat per treure's el carnet de conduir és 20 anys (homes) i 22 anys (dones) [Font: DGT]

Perfil sociodemogràfic dels més grans de 65 anys amb permís de conduir

Proporció que declaren un estat de salut bo o molt bo

Nivell educatiu declarat per sexe i grup d'edat

Nota: les dades de la població de 65 i més anys es refereixen al conjunt d'Espanya a l'any 2009.

Els més grans de 65 anys amb permís de conduir declaren tenir un millor estat de salut i tenir un nivell educatiu superior a la mitjana del col·lectiu de gent gran

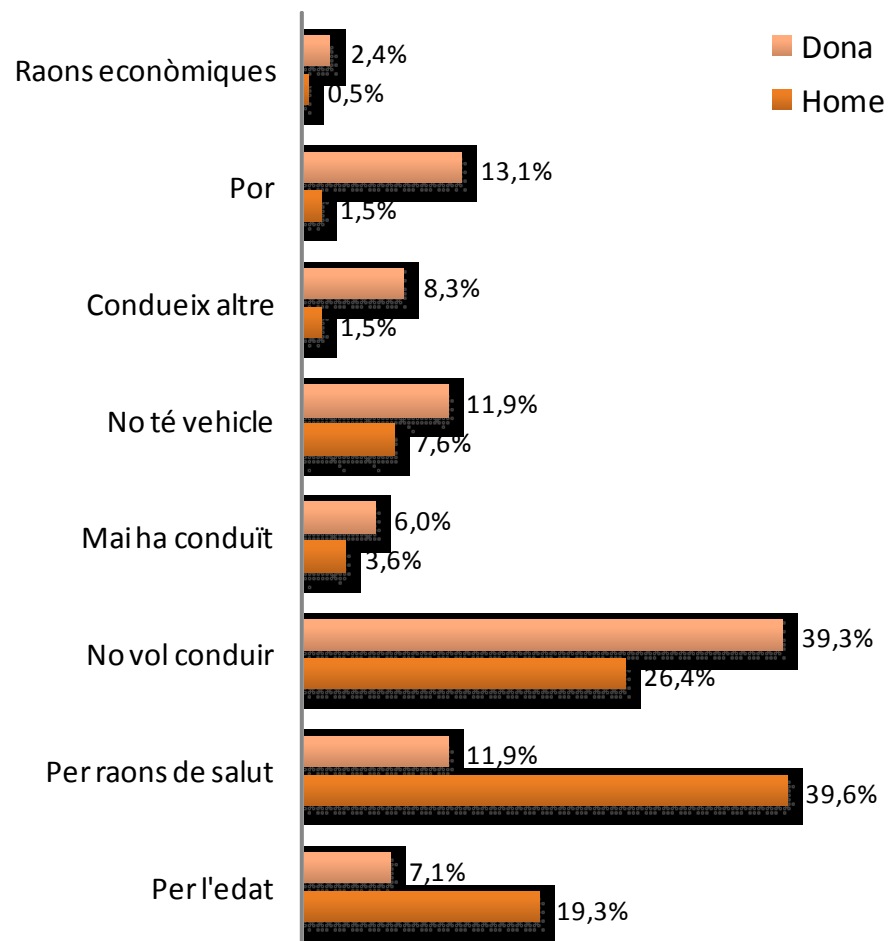
Conductors no actius

- El 25% dels homes i el 38% de les dones amb permís de conduir no condueixen ni de forma esporàdica.
- Entre aquests conductors no actius la mitjana d'anys sense conduir és de 7,6 anys en els homes i de 12,2 anys en les dones.
- Malgrat no conduir de forma habitual, el 21% dels homes i el 41% de les dones declaren que renovaran el seu permís de conduir.

Percentatge de conductors no actius per sexe i edat

	Homes	Dones	Total
65-69	13,0%	33,9%	19,0%
70-74	20,9%	28,6%	22,6%
75+	40,7%	60,9%	43,5%
Total	25,4%	38,2%	28,2%

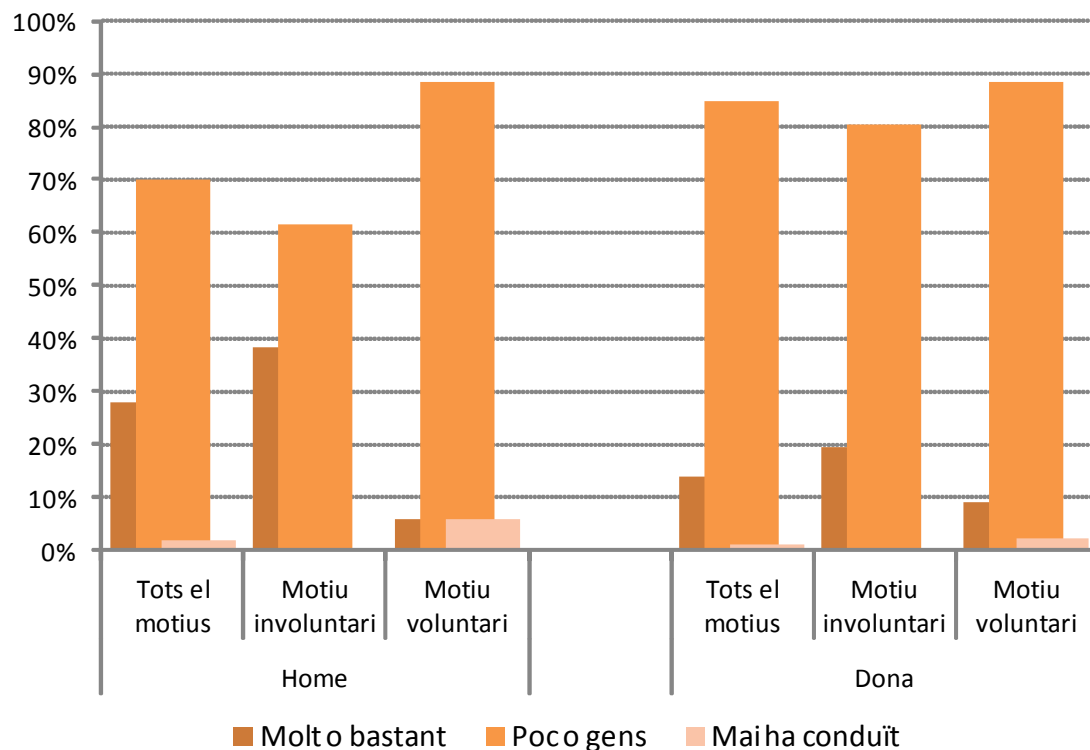
Motiu de no conducció

Entre els conductors no actius, els homes ho fan per motius de salut i per convicció, a parts iguals i les dones varen deixar la pràctica de la conducció per convicció i no tant per salut.

Efecte de deixar de conduir sobre els estils de vida segons el sexe i el motiu

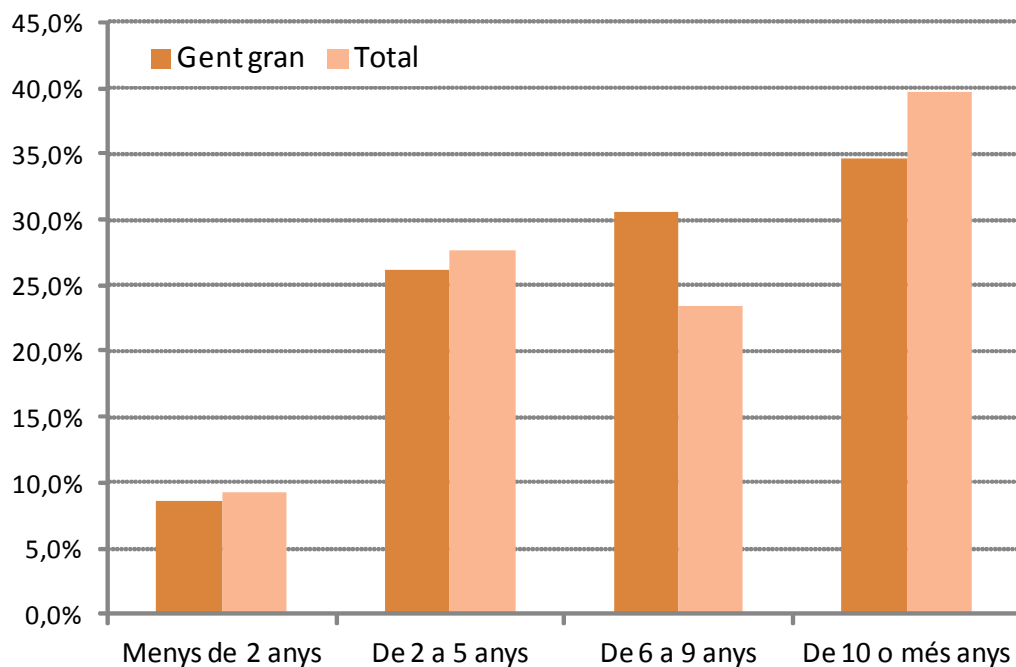

Motiu involuntari: edat, salut, raons econòmiques, no possessió vehicle

Motiu voluntari: no vol conduir o condueix una altra persona

Entre els entrevistats que han cessat en la pràctica de la conducció degut a motius involuntaris, l'impacte en els seus estils de vida ha estat significativament més gran, sobretot entre els homes. Així, el 38% dels homes i el 20% de les dones va declarar que els va afectar molt o bastant

Antiguitat del parc automobilístic

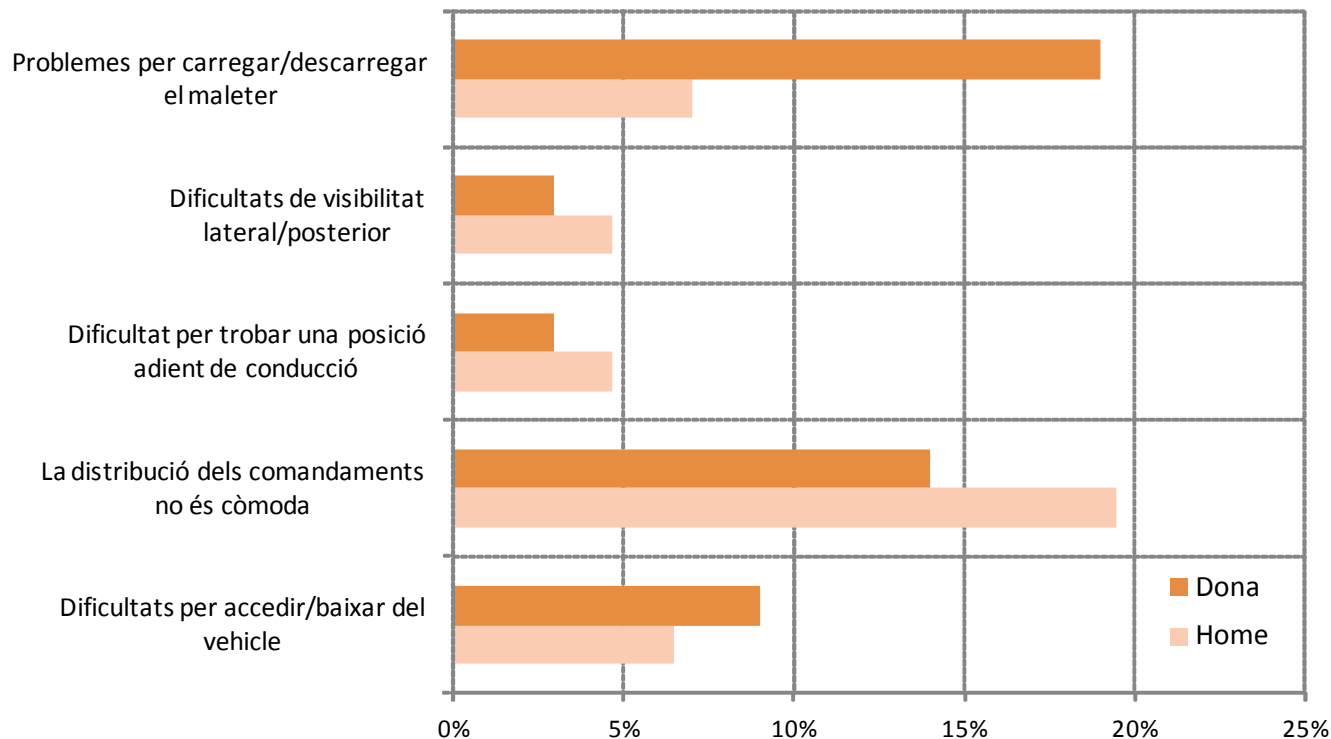

Nota: les dades del total del parc automobilístic fan referència al conjunt d'Espanya segons les dades de matriculació de turismes de la DGT amb data desembre de 2009

Els vehicles

- El 98% disposa de vehicle
- No hi ha diferències substancials en l'antiguitat dels vehicles conduïts per gent gran i el conjunt del parc automobilístic espanyol. Al voltant del 35% - 40% dels vehicles tenen 10 anys o més.
- El 7,4% ha oblidat algun cop la revisió de la ITV i el 13,5 % afirma que no controla regularment la pressió dels pneumàtics
- El 14% van manifestar la seva intenció de comprar un vehicle en els propers cinc anys

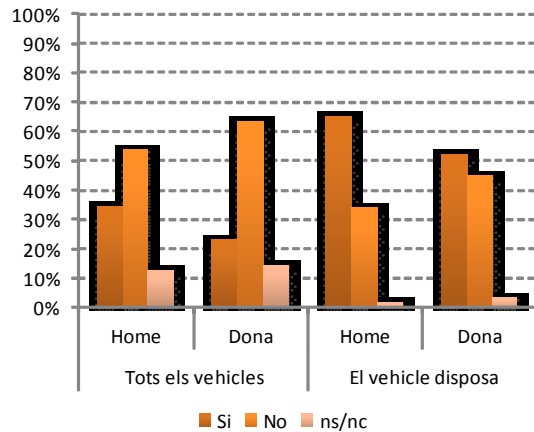
**Dificultats i
problemes en l'ús
del vehicle**

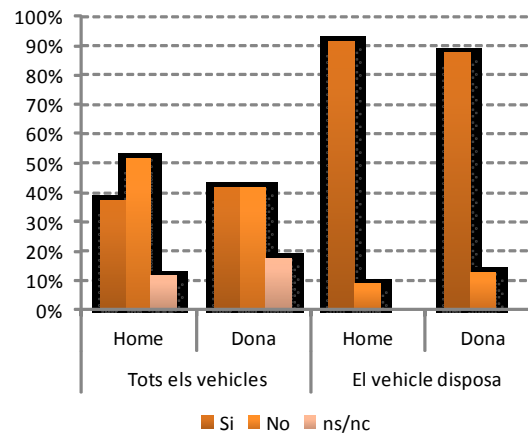
La distribució dels comandaments i la càrrega/descàrrega del maleter són els aspectes més problemàtics. Un 19% dels homes i un 14% de les dones no considera còmoda la distribució dels comandaments, i un 7% dels homes i un 19% de les dones té dificultats per carregar el maleter.

Creu que aquests dispositius li faciliten la conducció?

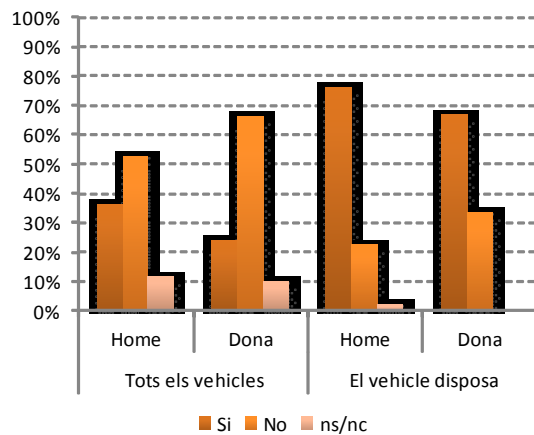
Regulador de velocitat

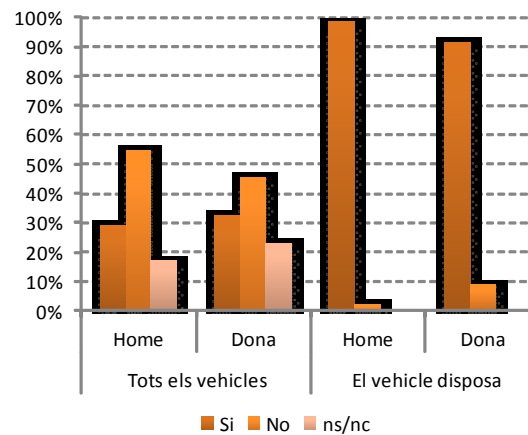
Ajudes a l'aparcament

Navegador

Canvi automàtic

▪El regulador de velocitat i el navegador són els dispositius més valorats pels homes, mentre que el canvi automàtic i les ajudes a l'aparcament ho són per les dones.

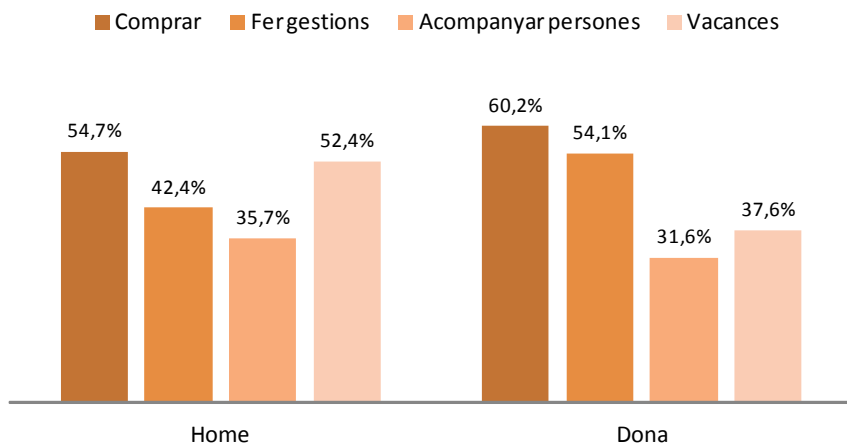
▪La valoració sobre la seva utilitat és molt elevada entre els conductors que tenen vehicles que disposen d'aquests dispositius, especialment el canvi automàtic i les ajudes a l'aparcament.

L'exercici de la conducció

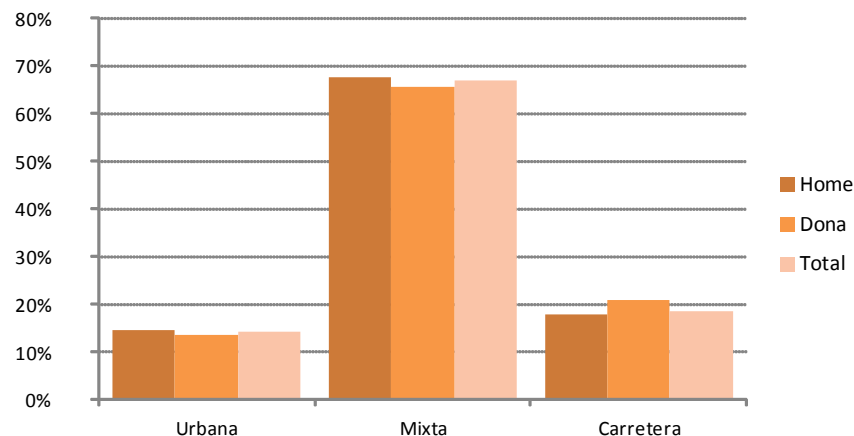

Gent gran i conducció L'exercici de la conducció

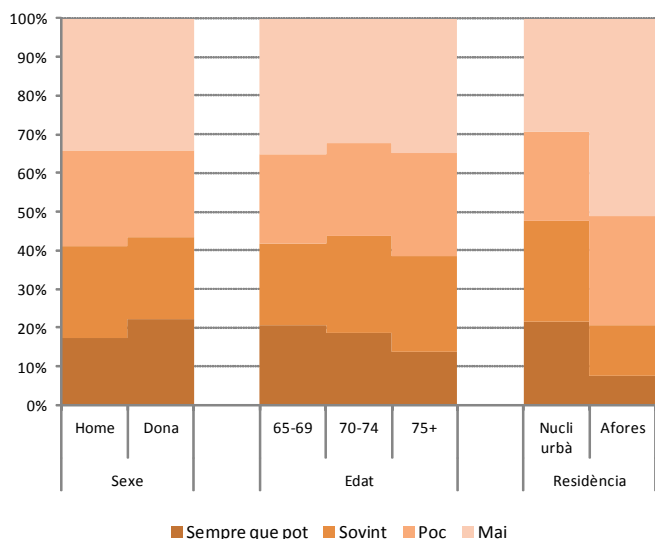
Ús del vehicle

Zona habitual de conducció

Utilització del transport públic

▪ A partir dels 74 anys al voltant d'un de cada tres condueix per realitzar bona part de les activitats centrals de la vida diària.

▪ La majoria, el 67%, manifesta realitzar habitualment una conducció mixta (urbana/carretera).

▪ Sobretot en els nuclis urbans l'ús habitual del vehicle privat no és exclouent amb el del transport públic. Malgrat això, un de cada tres conductors grans no utilitza mai o gairebé mai el transport públic, i una mica més del 20% l'utilitza poc.

Intensitat i freqüència de la conducció

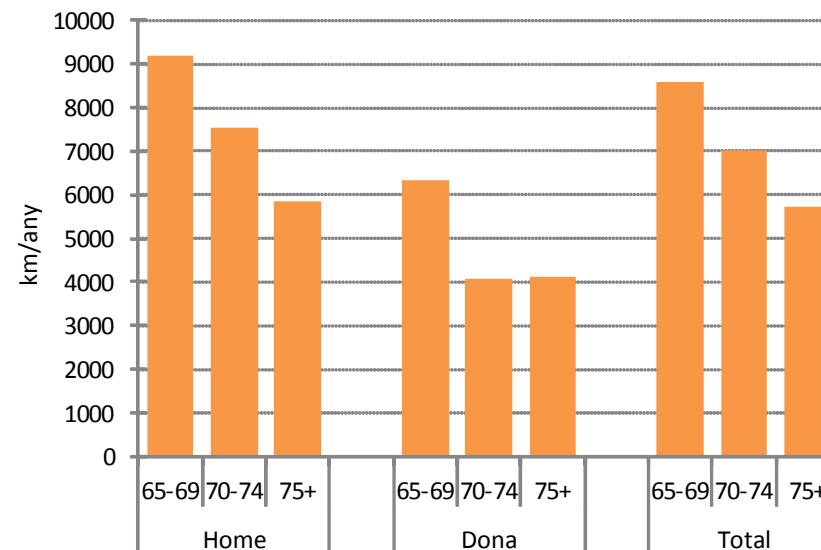
Freqüència de conducció setmanal per sexe

	Menys 2 dies	2 o 3 dies	4 o 5 dies	6 o més dies
Homes	10,9%	34,5%	12,1%	42,6%
Dones	11,7%	33,6%	17,2%	37,5%
Total	11,0%	34,3%	13,0%	41,6%

Freqüència de conducció setmanal per edat

	Menys 2 dies	2 o 3 dies	4 o 5 dies	6 o més dies
65-69	10,4%	30,8%	13,2%	45,6%
70+	11,5%	37,5%	12,9%	38,1%
Total	11,0%	34,3%	13,0%	41,6%

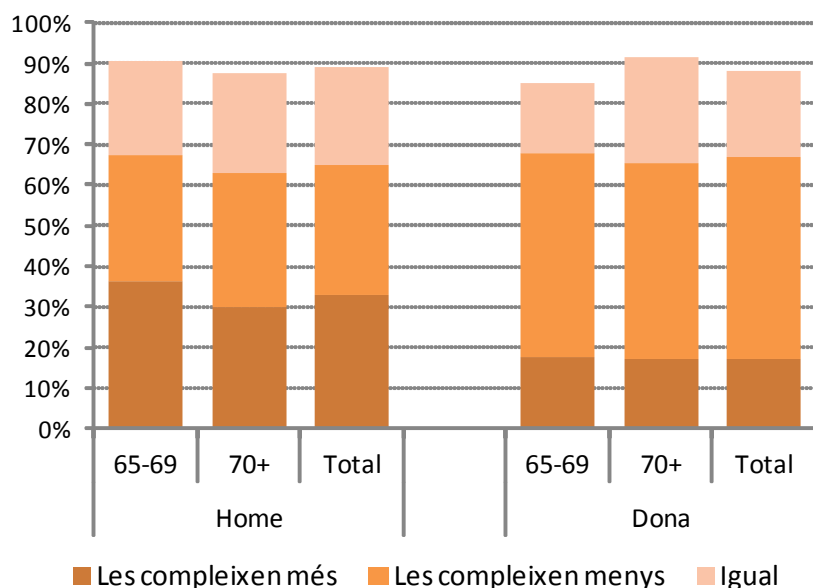
Intensitat de la conducció (km/any) per sexe i edat

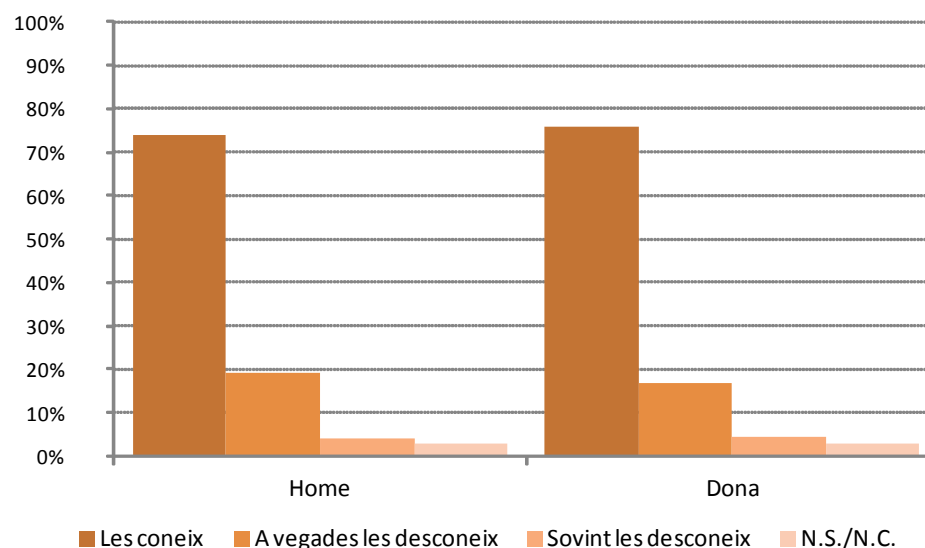
La freqüència mitjana de conducció per al conjunt dels conductors de 65 i més anys és de 4,4 dies a la setmana. La intensitat és d'uns 7.500 km/any, situant-se els homes en els 7.800 i en les dones en els 5.500 km/any. Aquesta intensitat varia en funció d'un conjunt de variables com ara el lloc de residència: dels 7.300 km/any dels que viuen en nucli urbà als 8.000 dels que tenen la seva residència als afores.

Seguretat viària

Opinió retrospectiva sobre el compliment de les normes de trànsit per la resta de conductors

Coneixement dels canvis en la normativa de trànsit

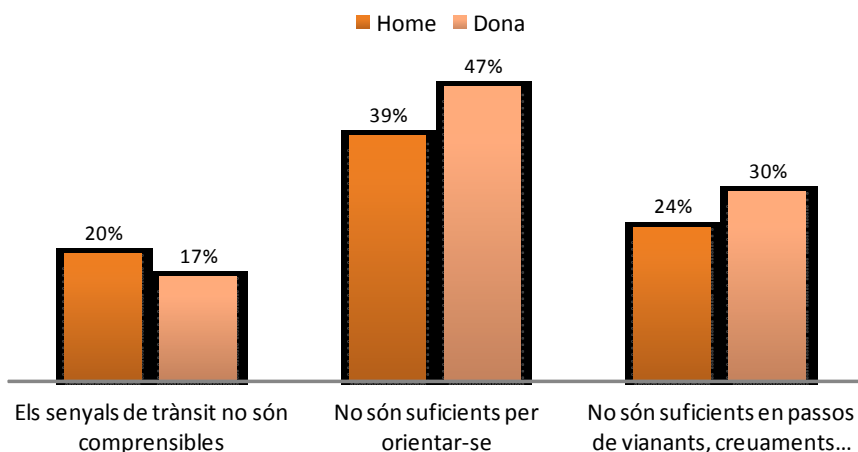

Els conductors de més de 65 anys, especialment les dones, tenen una opinió relativament negativa sobre l'evolució recent del comportament de la resta de conductors respecte del compliment de les normes de trànsit. En general, s'autovaloren com un col·lectiu que coneix els canvis en la normativa, malgrat que un 20% declara que a vegades o sovint els desconeix.

Gent gran i conducció L'exercici de la conducció

Senyalització

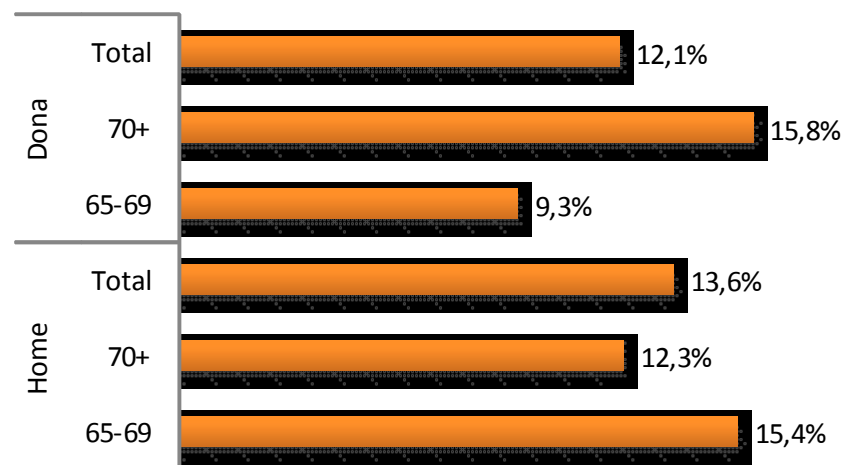
Considera que els senyals de trànsit són comprensibles i/o suficients?

La principal preocupació sobre la senyalització no és la seva complexitat sinó la insuficiència o absència, especialment de senyals d'orientació que facilitin els itineraris. Més del 40% dels conductors de més de 65 anys opinen que els senyals de trànsit no són suficients per orientar-se.

Accidentalitat

Conductors de més de 65 anys que declaren haver patit un accident de trànsit com a conductors d'enca que té 60 anys

El 13,6 % dels homes i el 12,1% de les dones declaren haver patit un accident de trànsit com a conductors. El 59% d'aquests accidents els consideren com a lleus i el 41% com a greus. El 64% va ser per col·lisió amb un altre vehicle.

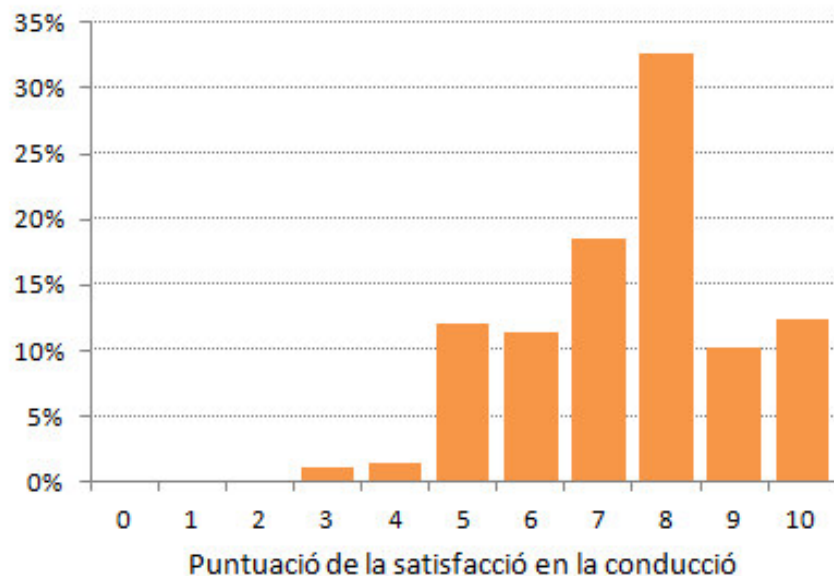
Hàbits, entorn de conducció i expectatives de futur

Gent gran i conducció

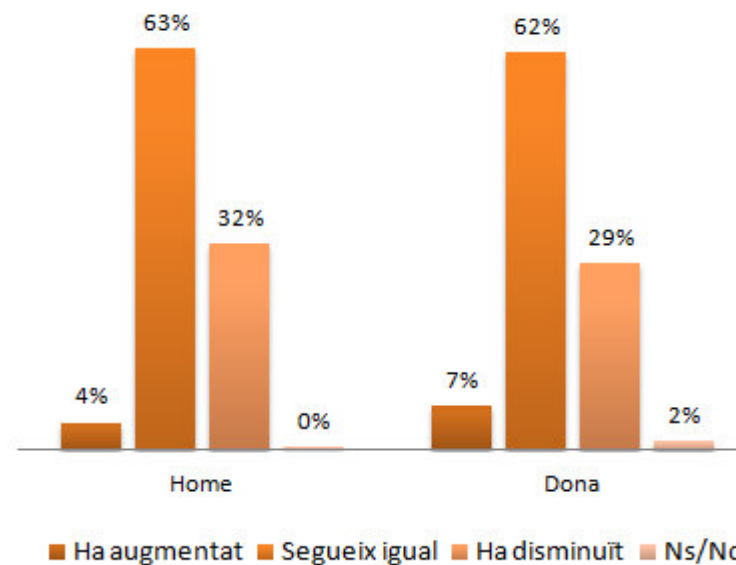
Hàbits, entorn de conducció i expectatives de futur

Escales de satisfacció en la conducció

En una escala de satisfacció en la pràctica de la conducció (de 0 a 10) la mitjana és de 7,4 reflectint un grau de satisfacció molt notable

Evolució de les ganes de conduir amb l'edat

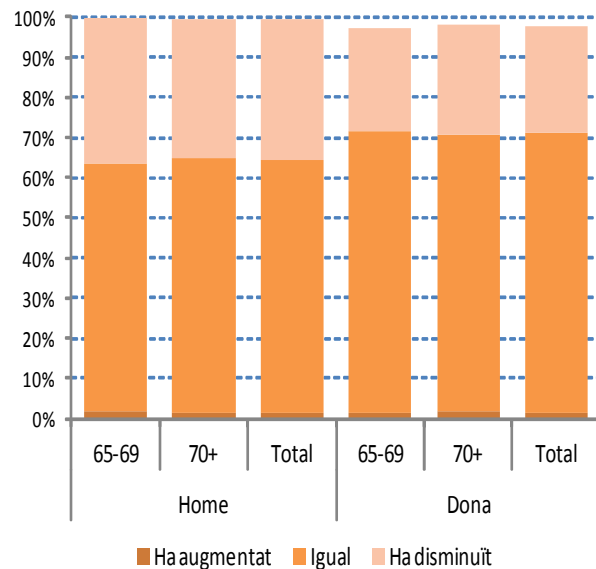
Preguntats si a mesura que envelleixen canvia la seva apetència per conduir, dos de cada tres va declarar que les seves ganes de conduir no havien disminuït

Gent gran i conducció

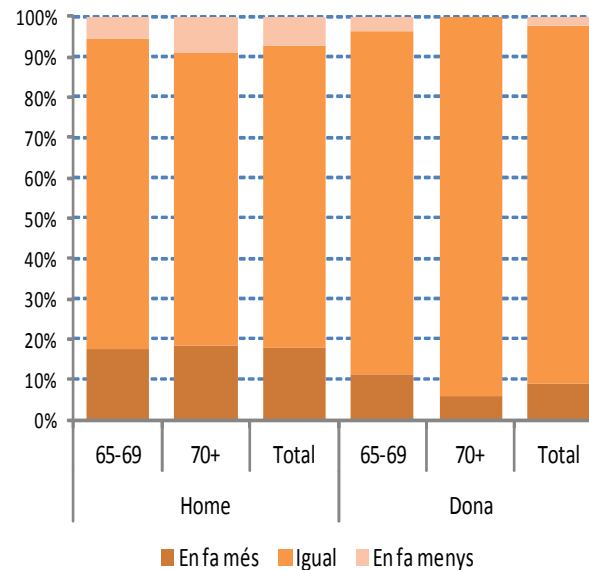
Hàbits, entorn de conducció i expectatives de futur

Modificació de pautes de conducció amb l'edat

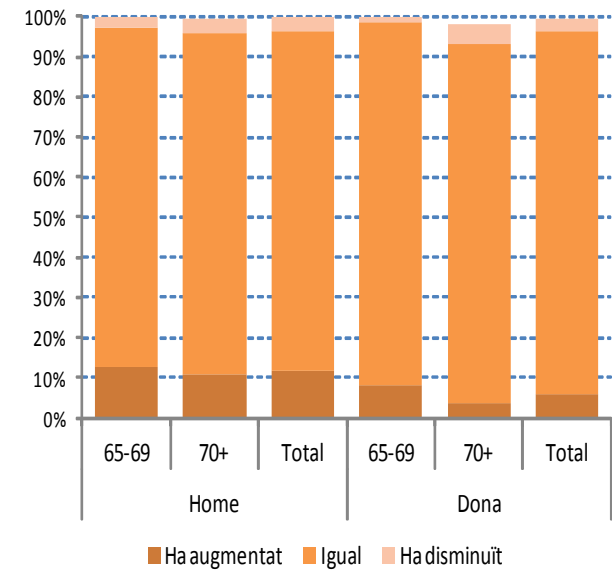
Velocitat mitjana

Aturades en desplaçaments llargs

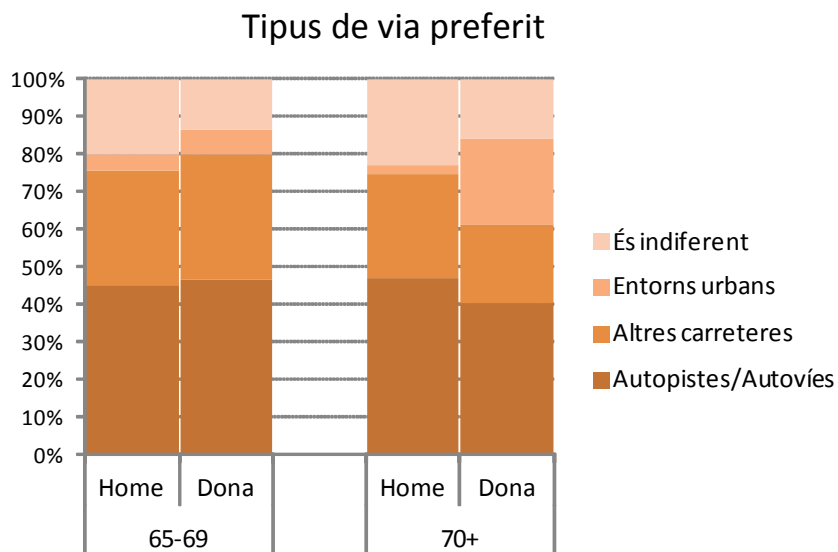
Distància de seguretat

Els canvis més significatius en les pautes de conducció associades a l'edat es refereixen a la disminució de la velocitat mitjana i l'augment dels descansos en els desplaçaments de llarga distància, amb diferències poc rellevants entre homes i dones

Gent gran i conducció Hàbits, entorn de conducció i expectatives de futur

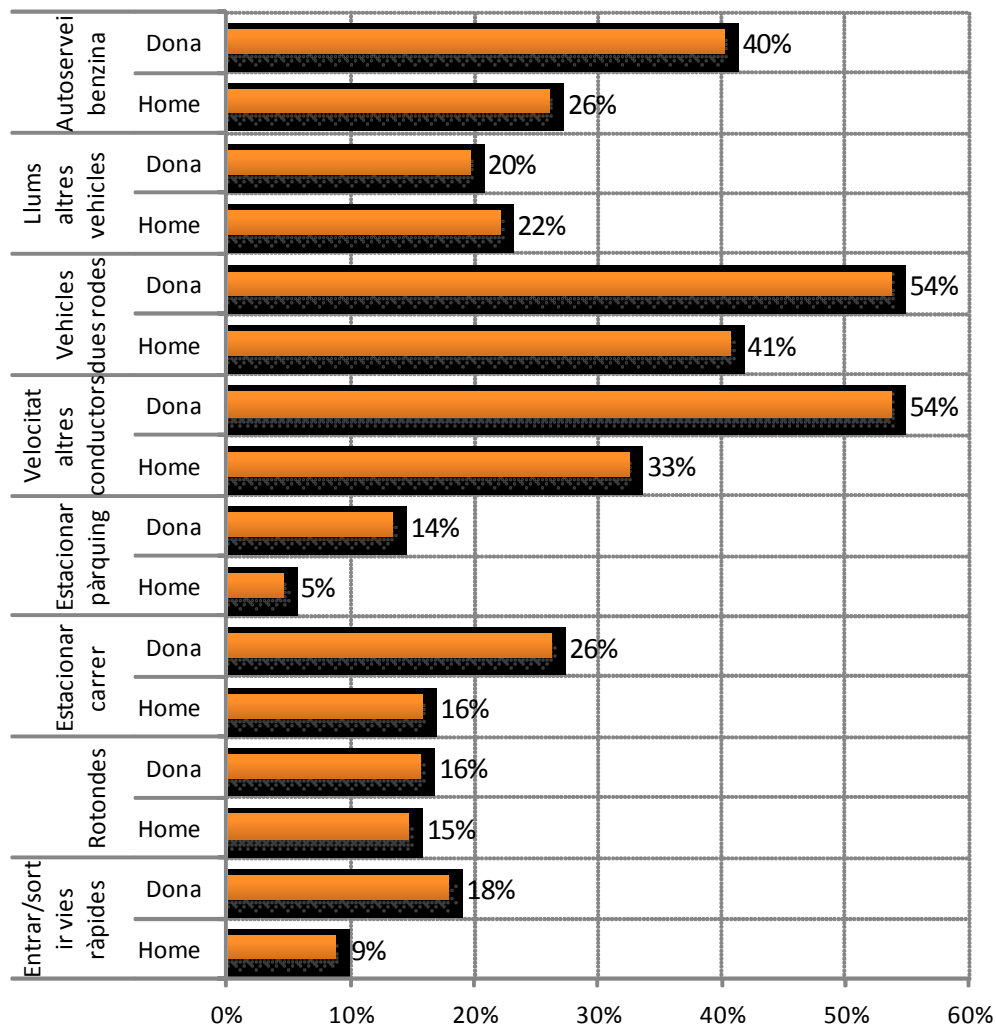
Percepció de l'entorn de circulació

L'entorn menys preferit de circulació és l'urbà

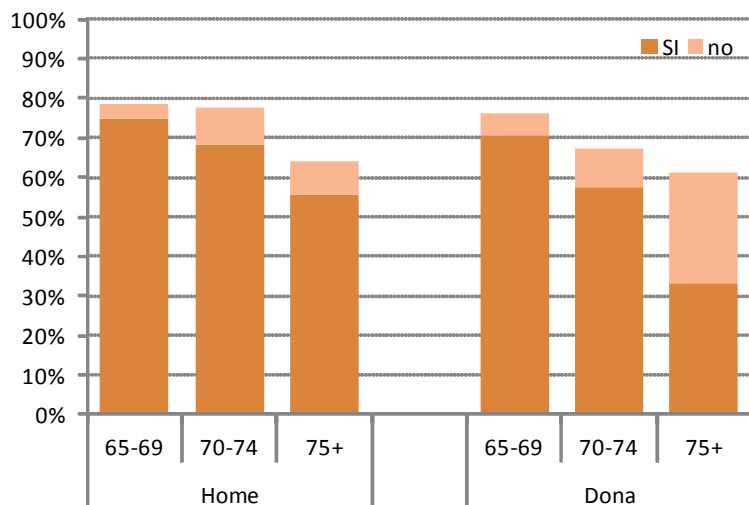
Eviten especialment tant el trànsit dens com la conducció nocturna o en condicions meteorològiques adverses.

Situacions de conducció molestes i/o problemàtiques

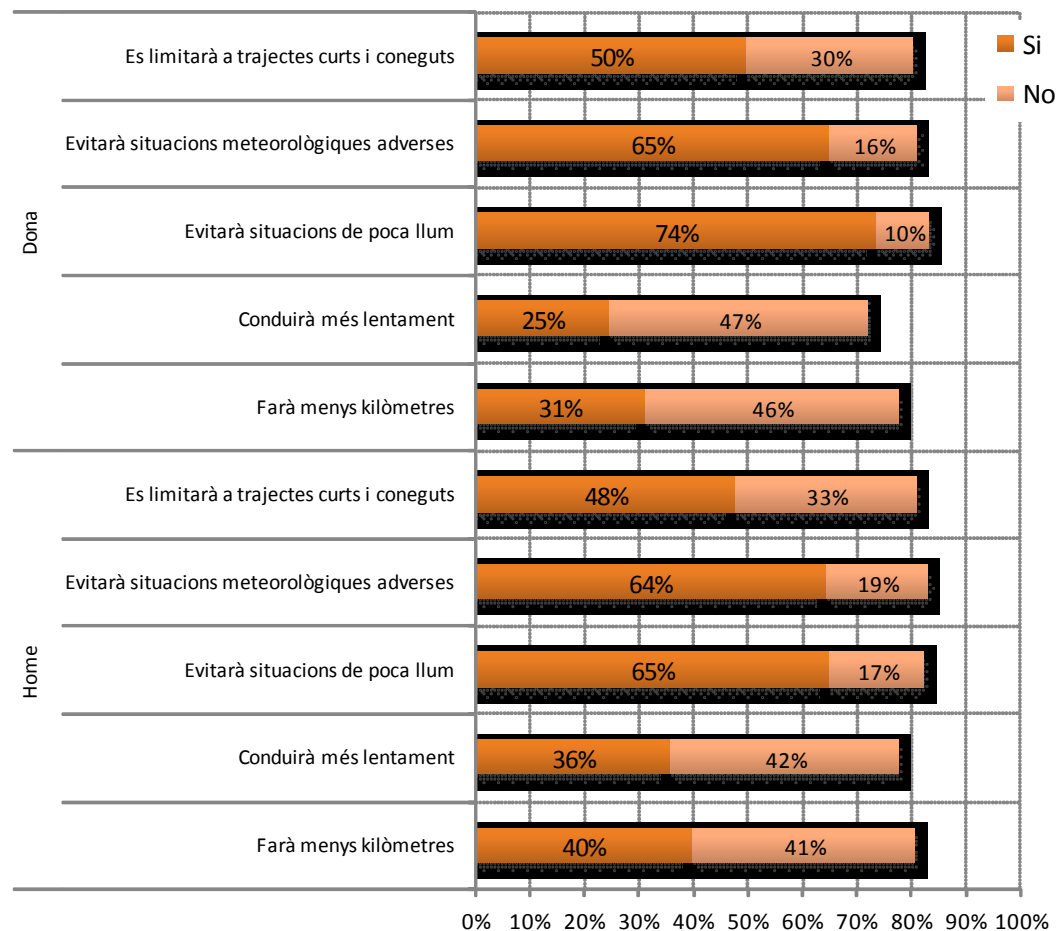
El futur immediat

Continuarà conduint en cinc anys?

El 65% dels conductors entrevistats varen manifestar certesa o alta probabilitat de continuar conduint en els propers cinc anys, amb un clar patró de reducció d'aquestes expectatives entre les dones de més edat

Intenció de modificar algunes pautes de conducció

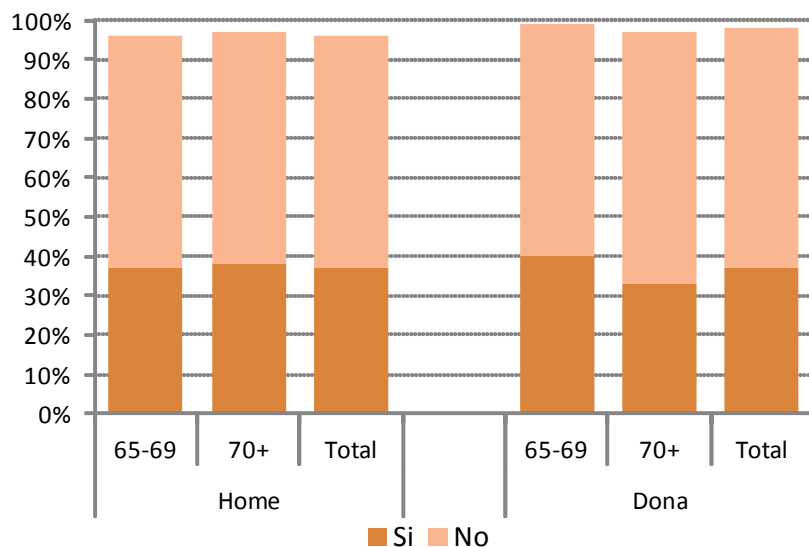

Gent gran i conducció

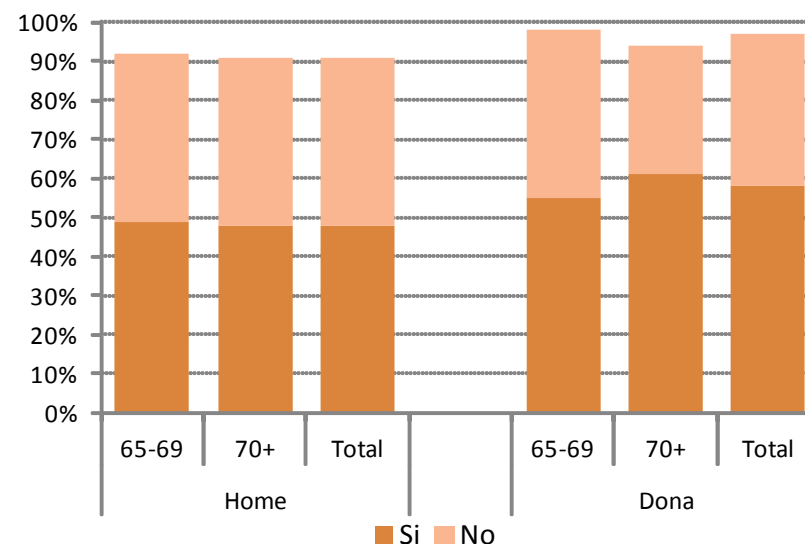
Hàbits, entorn de conducció i expectatives de futur

Opinió sobre l'impacte potencial de deixar de conduir

Li preocupa que en un futur hagi de deixar de conduir?

Quan deixi de conduir creu que podrà fer les mateixes activitats?

Aproximadament la meitat dels entrevistats creu que quan deixi de conduir modificarà en diversa mesura el seu estil de vida, i no podrà realitzar les mateixes activitats que fa en la actualitat com a conductor o conductora actiu

ENVELLIR EN MOVIMENT

CONDUCCIÓ

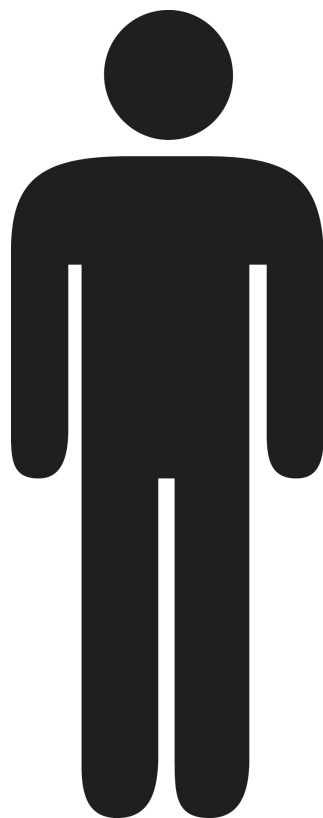
El 30% de les persones de més de 74 anys utilitza el cotxe diàriament

Condueixen una mitjana de 4,4 dies a la setmana

Més del 40% opina que els senyals de trànsit no són suficients per orientar-se

2 de cada 3 opinen que amb els anys les ganes de conduir no disminueixen

Un 65% té previst continuar conduint en els propers 5 anys

VEHICLE

Un 98% disposa de vehicle

Un 14% manifesta intenció de compra d'un vehicle en els propers 5 anys

El regulador de velocitat, navegador, canvi automàtic i ajuda a l'aparcament, dispositius més valorats d'ajuda a la conducció

Recomanacions a l'Administració

- **Garantir la mobilitat segura** de les persones de més de 65 anys no és només invertir en la seva qualitat de vida, cal fer **una inversió estratègica, abans de trobar-nos amb un escenari en què una de cada tres persones sigui gran.**
- Prioritat de **manteniment dels paviments i accessibilitat als carrers**
- **Senyalització senzilla a la carretera**, que faciliti la reacció amb rapidesa d'acord a les facultats físiques
- Promoure la **compra de vehicles amb tecnologia eSafety** d'ajuda a la conducció.
- **Fomentar el transport públic i la millora de l'accessibilitat, la comoditat i l'adaptació física i horària**
- **Educació i conscienciació** a totes les etapes de la vida per fomentar una mobilitat segura.

Recomanacions per als fabricants

- El col·lectiu de gent de més de 65 anys és un grup d'edat que necessita vehicles que responguin a les seves necessitats.
 - **Incorporar tecnologies eSafety que disminueixin les conseqüències de les errades humanes.** A la seva implementació caldria tenir en compte les necessitats i dificultats de moviment de les persones d'edat avançada.
 - **Disseny de vehicles accessibles i senzills** d'utilitzar per a què els més grans de 65 anys puguin conèixer els beneficis de la compra.

Consells a gent gran que condueix

- Procuri **circular**, si és possible, durant les **hores amb llum natural**.
- **Eviti conduir en condicions meteorològiques complicades.**
- **Eviti conduir durant les hores de màxima congestió**
- Recordi que la ingesta de certs fàrmacs pot afectar la seva seguretat i la dels altres conductors. Si té dubtes, consulti al seu metge.
- **Adapti sempre la velocitat** de circulació a les condicions externes del moment i a les seves condicions físiques.
- Si realitza una viatge llarg, és **aconsellable descansar cada 2 hores. Pari abans si té símptomes de cansament** com picor als ulls, dolor muscular o falta de concentració.

Consells a gent gran que condueix

- **Revisi la vista amb freqüència**, perquè ens proporciona la majoria de la informació que necessitem per prendre decisions durant la conducció.
- **Revisi l'oïda**, per poder avaluar-ne l'estat i evitar riscos durant la conducció.
- **Pot ser bona idea canviar el cotxe, triant-ne un de més modern amb tecnologies eSafety que ofereixi més seguretat al conductor.** Cal escollir-ne un adequat a les capacitats físiques:
 - **Bona visibilitat, seients ajustables, comandaments llegibles**
 - **Retrovisors grans i antidesllumbraments**

Consells a gent gran que condueix

- Pot ser interessant i profitós realitzar **noves classes de conducció**, adreçades al col·lectiu de gent de més de 65 anys. És **millor conèixer les noves tecnologies per tal d'evitar situacions de risc noves**.
- Compleixi sempre amb les normes de circulació
- **Eviti qualsevol tipus de distracció al volant**, des de la resintonització de la radio, canvi de la temperatura del climatitzador o canvis en el navegador. Cal sortir de viatge amb tot preparat amb anterioritat, sense improvisacions de darrera hora.
- **Accepti possibles limitacions i adequi la conducció a elles.**